

MIDDELALDEREN

verkere skifter standpunkt nu og da, og er ikke altid like sikker paa hvilke av de to herrer det vilde være mest formaalstjenlig at slutte sig til. Nogen virkelig avgjørelse blir det imidlertid ikke spørsmål om før ut i 1500 aarene efterat Hansaens magt var begyndt at gaa tilbake. Det vil ogsaa føre for vidt i denne forbindelse at komme nærmere ind paa de tyske laugs vekslende historie gjennom senmiddelalderen der vilde kræve hensyntagen til de fremmedes hele stilling i denne tid. — I de øvrige norske byer har man tydelige laugsdannelser kun blandt skomakerne i Oslo og muligens ogsaa i Nidaros.

De tyske amters vedtægter i Bergen følger som nævnt nøie kjøbmændene paa bryggen. Amterne har hat sine oldermænd og bisittere, hver profession har hat et bestemt antal utøvere der har været henvist til at bo i samlede stræder, et par stykker i hver bod. Deres kapital bestod av det „eventyr“ som utgjorde bodens fastslaaete værdi og som efterfølgeren maatte utbetale ved overtagelsen. Vedtægterne gaar forøvrig ut paa at regulere virksomheten ved at sætte regler for det indbyrdes forhold slik at uttidig konkurrence kunde hindres. Raamateriale skulde saaledes kjøpes i fællesskap. En hel række punkter søker at regulere forholdet mellem haandverkerne indbyrdes, hindre slagsmaal eller usømmelig optræden særlig ved sammenkomsterne, likesom det var forbudt at røbe amtets statuter. Straffen bestod i pengebøter eller ydelser i form av øl og var forseelsen rigtig graverende, kunde det ha tilfølge at vedkommende blev sat utenfor laugget. Disse vedtægter er det som blir utarbeidet ved overenskomsten med kjøbmændene i 1412, men de gir paa ingen maate det uttømmende billede av hvorledes disse amter har været indrettet eller hvorledes de efterhvert er kommet til at arte sig. Allehaande skikke og gamle nedarvede sedvaner har